

Til

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

15.10.2021

Høringsinnspill på forslag til ny ekomlov, ny forskrift og endringer i nummerforskriften som gjennomfører av EUs ekomdirektiv, BEREC-forordning mv.

Vi viser til høring og takker for mulighet til å spille inn til forslag til ny ekomlov, ny forskrift, og endringer i nummerforskriften som gjennomføring av EUs ekomdirektiv, BEREC-forordning mv.

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med rundt 67 500 medlemmer. En million nordmenn har hørselsutfordringer som påvirker hverdagen ulikt. HLF arbeider for hørselshemmedes livskvalitet, likestilling og full deltakelse i alle livets sammenhenger. Noen har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre hverdagen. Stadig flere rammes av hørselsutfordringer og det er viktig å motvirke sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv.

HLF mener at:

- Regjeringen må stille krav om en likestilt tilgang til nødmeldingstjenester, og ikke bare tilgang til en særløsning som en abonnementsordning for en utvidet brukergruppe vil føre til.
- Det er nødvendig og bra at det stilles krav til tilgang til talekommunikasjonstjenester.
- Regjeringen bør i anledning av utredning av gjennomføring av ecomdirektivet og tilgjengelighetsdirektivet utrede å fjerne unntaket i forskrift til universell utforming av IKT, og punktet WCAG 1.2.4. I tillegg må det kartlegges hvor langt utviklingen av norsk tale til tekst-teknologi har kommet.
- Regjeringen må utrede ytterligere krav til totalkommunikasjonsløsninger for å sikre universell og likestilt tilgang til telefoni.
- Hørselshemmede må innrømmes diskrimineringsvern. Det må gis diskrimineringsvern på telefoni, nødmeldingstjenester og elektroniske kommunikasjonstjenester og system for tilsyn. Mulighet til å klage på manglende universell utforming til Diskrimineringsnemnda må vurderes på nytt.
- Regjeringen må utrede ytterligere vedrørende gjennomføring av tilgjengelighetsdirektivet, blant annet at direktivet ikke er et harmonisert minimumsdirektiv (se egen høringsuttalelse til tilgjengelighetsdirektivet).

Merknader og endringsforslag til lovforslag og forskriftsforslag

Forslag til § 2-10 i Ecomlov og § 1-3 i forskrift.

HLF er enig i forslaget som gir hørselshemmede tilgang til nødmeldingstjenester. Dette er et skritt i riktig retning for å ivareta hørselshemmedes menneskerettigheter. Vi har likevel merknader til måten kravene stilles for faktisk å oppnå lik tilgang for hørselshemmede.

For HLF er det viktig å få inn begrepet likestilt som krav til tjenesten. Dette er i tråd med paradigmeskiftet fra et medisinsk ståsted til et sosialt perspektiv som FN-konvensjonen om

rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse (CRPD) stiller krav om, og er en mer presis oversettelse av kravet til tilgang.

Forslag til ekomlov: § 2-10 Anrop til nødmeldingstjeneste og geografisk lokalisering av nødanrop.

«Tilbyder av offentlig tilgjengelig nummerbasert person-til-person kommunikasjonstjeneste som gir mulighet til å foreta anrop til nummer i en nasjonal eller internasjonal nummerplan, skal sikre at sluttbruker har tilgang til nødetatenes nødmeldingstjenester gjennom nødkommunikasjon. Nødkommunikasjon skal rutes til nærmeste nødmeldingssentral når ikke annet er fastsatt av myndigheten. [...].

Tilbyder skal sikre at sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne har tilgang til nødtjenester gjennom nødkommunikasjon. Tjenestene skal være likeverdige og likestilt med det som tilbys andre sluttbrukere. Dette skal også gjelde for sluttbruker med nedsatt funksjonsevne som gjester i norske nett. [...].» (HLFs tilføyelse og understrekning).

HLF har erfaring med at hensynet til god intensjon ikke er godt nok for å sikre lik tilgang. Det har til nå vært utviklet ivaretagende særløsninger rettet mot døve, hørselshemmede og personer med taleutfordringer, i form av en abonnementsordning med å sende SMS til nødmeldingstjenesten. En abonnementsordning sikrer ikke en trygg og lik tilgang for alle. Løsningen er blant annet lite kjent og har krevd en aktiv handling i forkant av nødsituasjoner ved at en må forhåndsregistrere seg. Dette er noe som påpekes i merknad til § 2-10.

Merknad til § 2-10, s 26: «...Det følger egne regler for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne i fjerde ledd. Artikkel 109 nummer 5 gir plikt til å sikre sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne tilgang til nødtjenester gjennom nødkommunikasjon. Tjenestene skal være likeverdige med det som tilbys andre sluttbrukere og i samsvar med EU-retten hva gjelder tilgjengelighetskrav for varer og tjenester. Dette skal også gjelde for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne som gjester i norske nett, og dersom mulig, uten forhåndsregistrering. Hvilke tjenester som tilbys for nødkommunikasjon vil kunne utvikle seg over tid. Det er allerede innført mulighet for døve og hørselshemmede å sende SMS og MMS til nødnummer. Brukergruppen i ekomdirektivet er favner imidlertid videre, og det vil være aktuelt å forskriftsfeste nærmere regler.» (vår understrekning).

Det er derfor for oss viktig å understreke at tjenesten også faktisk skal være likestilt og universell for alle. Det er mange i ulike situasjoner som kan trenge å kontakte nødmeldetjenesten skriftlig, en særegen abonnementsordning for enkelte grupper muliggjør ikke det. Lik rett til f.eks helsetjenester er en grunnleggende rettighet i Norge. En abonnementsordning for å kontakte for eksempel ambulanse er i strid med det. Videre er måten det foreslås å beholde abonnementsordningen til tjenesten, for en utvidet sluttgruppe, er ikke å sikre likestilt tilgang til nødmeldingstjenester slik CRPD stiller krav om.

I forslag til forskrift ser vi dessverre følgende (vår understrekning):

§ 1-4 SMS og MMS til nødnummer

Tilbyder av offentlig nummerbasert person-til-person kommunikasjonstjeneste skal sikre at sluttbruker med nedsatt funksjonsevne som ikke kan benytte talekommunikasjonstjeneste, vederlagsfritt kan sende SMS og MMS til nødetatenes nødmeldingstjeneste.

Nødetatene mottar SMS og MMS med nødmeldinger fra registrert sluttbruker med funksjonsnedsettelser. Nødetatene skal automatisk varsle sluttbruker om at meldingen ikke kommer frem, dersom sluttbruker ikke er registrert bruker.

Nødetatene kan benytte videooverføring ved nødkommunikasjonen. Slik kommunikasjon skal være vederlagsfritt for sluttbruker.

Ved sending av SMS og MMS til nødnumrene skal opplysninger som angis i § 1-3 for geografisk lokalisering av mobilterminalen overføres til nødnetten.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan fastsette grensesnittet for utveksling av informasjon mellom nødnetter og tilbydere.

Regjeringen arbeider for en styrking av digitalisering og infrastruktur for fremtiden med stor tyngde og det tilføres store summer til dette arbeidet, et arbeid som har fått høy aktualitet i kjølvannet av Covid-pandemien da alle samfunnsområder har fått stor grad av digitalisering.

I merknad til § 1-3 vises det til at:

«I annet ledd fremkommer det at det per i dag kun er forhåndsregistrerte sluttbrukere med funksjonsnedsettelse som kan benytte SMS og MMS ordningen. Andre sluttbrukere vil få en automatisk generert tilbakemelding om at SMS og MMS til nødnettenes nødmeldingstjeneste ikke er kommet frem, slik at de kan henvende seg til nødnetten på annet vis.»

Det er alvorlig at høringsforslaget her ikke har vurdert muligheten for at den som tar kontakt faktisk er hørselshemmet, men ikke har vært kjent med kravet om forhåndsregistrering og faktisk har hatt mulighet til å registrere seg. Her foreslås det ikke tiltak for å sikre at alle hørselshemmede faktisk blir registrert, eller får informasjon om tjenesten. Slik HLF kjenner til så er ordningen som i dag brukes ikke tatt i bruk av landets en million hørselshemmede. Selv om mange hørselshemmede faktisk kan bruke telefon likestilt med andre i en normalsituasjon, så er det alvorlig at man ikke her drøfter at personer i krisesituasjoner faktisk kan være i en situasjon hvor evnen til å høre er ytterligere redusert enn den er i en vanlig situasjon, eller at nødssituasjonen i seg selv vil føre til at personen havner i ytterligere fare ved å kommunisere auditivt. Behovet for å sende sms for ti år siden i forbindelse med angrepet på Utøya er et godt eksempel på dette. Et annet eksempel kan være varsel og behov for hjelp ved hjemmevold. Her blir både hørselshemmedes rett til nødmeldingstjeneste begrenset, samt allmennhetens behov for beskyttelse når man ikke kan kommunisere auditivt blir urettmessig begrenset.

HLF mener forslag til en infrastruktur og utforming på samfunnstjenester som ikke likestiller alle, er brudd på plikten som ligger i CRPD til å ikke lage nye lover som diskriminerer. Det har vært arbeidet i lang tid for å utrede bruk av SMS, MMS og nå også videokommunikasjon i nødmeldingstjenestene. Det er derfor etter vår vurdering ikke lenger forhold ved infrastruktur og økonomi som gir grunnlag for å forskjellsbehandle befolkningen på denne måten. Vi foreslår at andre ledd strykes (vår understrekning over), og at ordningen med en egen abonnementsordning avvikles og gjøres om til en universell tjeneste for alle.

Hensynet til liv og helse gjør også at uforholdsmessighetsvurdering med hensyn til ekstra kostnader for særlige sluttbrukere er uakseptabelt.

HLF mener at:

- Det er positivt og på høy tid at det stilles krav og gis diskrimineringsvern for tilgang til nødmeldingstjenester.
- Regjeringen må stille krav om en likestilt tilgang til nødmeldingstjenester, og ikke bare tilgang til en særløsning, som en abonnementsordning for en utvidet brukerguppe vil føre til.

Forslag til § 4-16 i Ecomlov og § 2 -16 i forskrift.

Det er foreslått å gjennomføre ecomdirektivet og tilgjengelighetsdirektivet, og det vises til at sluttbrukere generelt skal ha tilgang til talekommunikasjonstjenester og internetttilgangstjenester.

Talekommunikasjonstjeneste er definert som:

«offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste som direkte eller indirekte kan opprette og motta nasjonale eller internasjonale taleforbindelser ved hjelp av ett eller flere nummer...»

Totalkonversasjonstjeneste/totalkommunikasjonstjeneste er definert som en:

«multimediekonversasjons-tjeneste i sanntid som gir toveis symmetrisk overføring i sanntid av video, sanntidstekst og tale mellom brukere på to eller flere steder».

Samtidig vises det til at det ikke er krav om at tilbyder skal tilby dette i direktivet. Det vises videre til at kommunikasjonsmidler som er særlig beregnet på sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne som bruker teksttelefon/skrivetolkformidlingstjeneste eller talekonversasjonstjenester er omfattet av kravet i ecomdirektivet.

Det er foreslått en paragraf 4-16 Likeverdig tilgang og utvalg for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne, som gir en bred hjemmel til å definere ytterligere krav i forskrift, jf. merknad til ecomloven. I merknadene vises det til at tidligere har man stilt krav rettet mot spesifikke brukergrupper, eksempelvis døve og hørselshemmede, mens det nå skal sikre universell og likestilt tilgang. I forslaget til forskrift foreslås det § 2-16 Likeverdig tilgang for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne

Tilbydere av internetttilgangstjenester og talekommunikasjonstjenester skal tilby likeverdig tilgang til tjenestene for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne jf. ecomloven § 4-17 [obs, feil referanse – riktig er 4-16]. Talekommunikasjonstjenester skal inkludere sanntids tekst.

Talekommunikasjonstjenester som nevnt i første ledd, skal, når video tilbys i tillegg til talekommunikasjonstjenesten, gi en totalkonversasjonsløsning. Med totalkonversasjon menes en multimediekonversasjonstjeneste som gir toveis symmetrisk overføring i sanntid av video, tekst og tale mellom brukere på to eller flere steder.

Tilbyder av internetttilgangstjenester og talekommunikasjonstjenester skal selv finansiere tjenestene.

Informasjon om elektroniske kommunikasjonstjenester og avtalevilkår samt terminalutstyr og annet relevant brukerutstyr, skal gjøres tilgjengelig på en måte som sikrer likeverdig tilgang til informasjon for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne.

Vi gjør oppmerksom på referansefeil i forslag til forskrift.

HLF berømmer at det stilles krav til at talekommunikasjonstjenester skal inkludere sanntidstekst. Men som det vises til i merknad til forskriften, og til § 2-16, så menes det her teksttelefon/skrivetolk, eller at tilbyder kan utvikle tjenesten (som skal sikre teksttelefon/tolk) selv eller gjennom et samarbeid med leverandør. Første ledd (i forskriften) stiller også krav til at talekommunikasjonstjenester skal kunne leveres sammen med sanntidstekst. Og tilbydere kan velge å utvikle tjenesten selv. Dette er svært positivt. Kravet i annet ledd om at der hvor

video tilbys sammen med talekommunikasjon skal tjenesten være en totalkonversasjonsløsning, er også positivt.

HLF mener samtidig at det også må stilles ytterligere krav til at det tilgjengeliggjøres tekst i sanntid for brukere som ikke har teksttelefon/skrivetolk. Krav til universell utforming av IKT jf. Likestillings- og diskrimineringsloven, og tilhørende forskriften på universell utforming av IKT har en avgrensning i WCAG punkt 1.2.4. Dette gir et unntak fra å kreve til teksting av direktesendt overføring av video. HLF mener departementet i anledning av utredning av gjennomføring av ecomdirektivet og tilgjengelighetsdirektivet burde utredet å fjerne dette unntaket, samt utrede hvor langt norsk tale til tekst-teknologi har kommet.

Departementet etterlyser i høringsnotatet våre synspunkter på hvilke tekniske løsninger som finnes for tolkning fra tekst til tale og omvendt og hvilke krav som må stilles for å sikre likeverdig tilgang og valg av ecomtjenester.

Det er vårt synspunkt at dette er et omfattende spørsmål, som krever egen utredning. HLF bistår gjerne i en slik utredning, men myndighetene har etter vårt syn et ansvar for å bidra til utvikling av slike tjenester. Myndighetene burde allerede hatt denne oversikten. Nasjonalbiblioteket har ansvar for å tilrettelegge norske språkbanker for kommersielle utviklere av slike tjenester, men det er per dags dato ingen offentlig myndighet som har ansvar for å utvikle teknologien. Norges forskningsråd har fått en del midler til utvikling av deler av slik teknologi, men det er ingen offentlig myndighet som driver eller har ansvar for at slik teknologi skal finnes innen en tidsfrist.

For hørselshemmedes likestilte mulighet til kommunikasjon mener vi at myndighetene her burde tatt et selvstendig ansvar og ført tilsyn med slik teknologi.

Vi er også usikre på om det er hensiktsmessig at tilbydere av talekommunikasjonstjenester nå forutsettes å kunne tilby tjenester som sikrer tilgang til teksttelefon/tolk uten at det samtidig faktisk vurderes om det er bedre og mer kostnadseffektivt å stille krav om totalkommunikasjonstjenester. Vi står overfor en fortsatt digital utvikling av samfunnet, pandemien har skutt fart i bruk av video i kommunikasjon, og det er lite fremtidsrettet og etter vår vurdering en for stor bekymring for kostnader uten at effekten og nytten av en likestilt universell kommunikasjon på lyd, bilde og tekst for alle, herunder funksjonshemmede, er utredet nok.

Norge har en selvstendig plikt i henhold til CRPD å utrede tilgang til norsk tekst og burde her gjort en selvstendig vurdering. Den teknologiske utviklingen som har hatt stort tempo og stor utbredelse i Norge, burde vært utredet med hensyn til om behovet hos sluttbrukere med nedsatt hørsel har endret seg. Det er samtidig sårbart for å ivareta hørselshemmedes rettigheter å overlate ansvaret med å utrede og utvikle til kommersielle aktører. Deres motiver og interesser er ikke nødvendigvis sammenfallende med sluttbrukernes ønsker og behov.

HLF ser i dag en utvikling i Norge hvor totalkonversasjonstjenester i større grad kunne blitt normen. Mange private tilbydere for eksempel banktjenester, pizzaleverandører, forsikring, strøm etc. har lenge tilbudt chat og digitale portaler/egne sider, fordi det er slik de når allmennheten. Å kommunisere med video i tillegg ville mest sannsynlig hevet kvaliteten på kommunikasjonen for alle. Kommunikasjonstjenester som tilbys av det offentlige har dessverre ikke hatt samme utvikling. Kommunikasjon med epost og sms har vært avvist med begrunnelse i personvern hensyn. Vi ønsker å rette oppmerksomhet mot den største andelen

av hørselshemmede som ikke bruker eller har brukt teksttelefon og skrivetolk, verken før eller nå. Talespråklige hørselshemmede har ofte mistet hørsel i voksen alder og har liten eller ingen kjennskap til tolketjenester. Dette gjør at hørselshemmede ofte må be andre, ofte pårørende om å ringe for seg, noe som fører til at personvernet ikke blir ivarettatt.

Det er bra at krav til universell utforming av IKT sees i sammenheng med tilgang til telefoni. Det er behov for strengere krav enn kun tilgang til teksttelefon/tolketjenester for hørselshemmede. Det vises til at det er for kostnadskrevende å pålegge totalkommunikasjonstjenester, men det stilles krav til totalkommunikasjonstjenester tilgjengelig for funksjonshemmede der det tilbys samtaler på video. Vi mener at regjeringen må stille krav til totalkommunikasjonstjenester som et ledd i en samfunnsutvikling som innebærer kvalitet og likestilte løsninger.

HLF mener at:

- Det er bra at det stilles krav om tilgang til talekommunikasjonstjenester.
- Departementet bør i anledning av utredning av gjennomføring av ecomdirektivet og tilgjengelighetsdirektivet utrede å fjerne unntaket i forskrift til universell utforming av IKT, og punktet WCAG 1.2.4, samt utrede hvor langt utvikling av norsk tale til tekst-teknologi har kommet. HLF bistår gjerne i et slikt utredningsarbeid.
- Regjeringen må utrede ytterligere krav til totalkommunikasjonsløsninger for å sikre universell og likestilt tilgang til telefoni.

Manglende diskrimineringsvern for tilgang til nødkommunikasjon og talekommunikasjon

Like viktig som det er å sikre krav til universelt utformet telefoni og talekommunikasjonstjenester, er det viktig å sikre vern mot diskriminering. Det er på denne måten hørselshemmedes menneskerettigheter, forankret i CRPD, skal kunne bli reelle for den enkelte hørselshemmede. Hørselshemmede skal på lik linje med andre grupper med eksplisitt diskrimineringsvern ha rett til å få prøvd for Diskrimineringsnemnda om de har blitt diskriminert.

I forslag til gjennomføring av tilgjengelighetsdirektivet, med høringsfrist 7.10.21, så vises det til at Norge må styrke sektorlovgivningen (altså ecomloven) for å ivareta tilgjengelighetsdirektivets krav til nødmeldingstjenester. Men det foreslås ikke forskrift til Likestillings- og diskrimineringsloven som gir hørselshemmede diskrimineringsvern dersom krav i ecomloven ikke innfris.

HLF minner lovgiver om at de har en plikt etter CRPD å sikre funksjonshemmede rett til å ikke bli diskriminert. I Norge er det eksplisitt positive plikter til universell utforming. HLF finner det kritikkverdig at det kun er tenkt å endre ecomloven og ikke inkludere elektroniske kommunikasjonstjenester i Likestillings- og diskrimineringsloven. Det er ingen grunn til at det skal gis diskrimineringsvern på produkter, varer og tjenester og ikke på telefoni, nødmeldingstjenester og elektroniske kommunikasjonstjenester.

I høringsbrevet til tilgjengelighetsdirektivet vises det til

«Kravene til elektronisk kommunikasjon og tilrettelegging av nødnummer anbefales, som ovenfor nevnt, gjennomført i ekomregelverket, det er derfor naturlig at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Brukerklagenemnda for elektronisk kommunikasjon oppnevnes som henholdsvis tilsynsmyndighet og håndhevingsorgan for disse sakene.»

Dersom det skal legges krav til elektroniske kommunikasjonstjenester og nødmeldingstjenester i Likestillings- og diskrimineringsloven, noe Norge må gjøre for å innfri CRPD, må også tilsynsmyndighet vurderes opp mot Diskrimineringsnemnda.

HLF ber om at det gjøres en ytterligere vurdering av håndheving av et slikt diskrimineringsvern.

Vi vil også gi en tilbakemelding på begrepsbruk. For HLF er begrepet universell utforming en referanse til Likestillings- og diskrimineringsloven som er viktig for oss. Der hvor begrepet likeverd brukes må også likestilt brukes. Formålsparagrafen til Likestillings- og diskrimineringsloven stiller krav til likeverd og likestilling, og begge deler er nødvendig for å oppfylle menneskerettighetene.

HLF mener at:

- Det er ikke holdbart at hørselshemmede ikke innrømmes diskrimineringsvern. Det må gis diskrimineringsvern på telefoni, nødmeldingstjenester og elektroniske kommunikasjonstjenester og system for tilsyn, samt mulighet til å klage på manglende universell utforming til diskrimineringsnemnda må vurderes på nytt.

[Et fragmentert lovforslag som berører flere sektorer](#)

HLF ber om at utredning og arbeid med ecomloven sees i sammenheng med gjennomføring av tilgjengelighetsdirektivet. HLF og mange av funksjonshemmedes interesseorganisasjoner, har lenge etterlyst at det må stilles krav til universell utforming av varer og tjenester. Gjennom å implementere Europaparlamentets rådsdirektiv (EU) 2019/882 om tilgjengelighet av varer og tjenester for personer med funksjonsnedsettelse i norsk lov, er det meningen at tilgjengelighetsdirektivet (European Accessibility Act) skal bidra til å nedfelle juridiske krav om universell utforming av varer og tjenester i norsk rett.

EUs tilgjengelighetsdirektiv har som Kulturdepartementet fremhever to hovedformål, realisering av CRPD og hensynet til EUs indre marked. Disse fremstilles som likeverdige. Likevel mener Kulturdepartementet det er overveiende sannsynlig at direktivet er et totalharmonisert direktiv, der funksjonshemmedes rettigheter underordnes markedskravene. Dette mener vi er svært problematisk.

For HLF er det overordnet og helt sentralt at en innføring av EUs tilgjengelighetsdirektiv bidrar til å styrke diskrimineringsvernet for personer med funksjonsnedsettelse samt at det bidrar til en progressiv realisering av CRPD.

Vi vil også understreke at det er viktig med en helhetlig tilnærming for å styrke dagens lovverk. CRPD må innlemmes i den norske menneskerettsloven først. En implementering av CRPD i forkant av tilgjengelighetsdirektivet er viktig for å sikre en god lovstruktur på funksjonshemmede-området. Gjennomføringen av EUs tilgjengelighetsdirektiv må derfor settes på vent til CRPD er nedfelt i menneskerettsloven. Dette har HLF i samarbeid med flere organisasjoner spilt inn til Kulturdepartementet, se uttalelse av 7.10.2021 til høringen på tilgjengelighetsdirektivet.

EUs arbeid med å gjennomføre de menneskerettslige forpliktelsene i CRPD i EU, fritar ikke Norge i å gjøre selvstendige vurderinger av om kravene i direktivet er i tråd med de menneskerettslige forpliktelser som ligger i at funksjonshemmede har rett på likestilt tilgang til varer og tjenester.

Advokatfirmaet Kluges utredning mener vi er mangelfull, da den ikke analyserer norske myndigheters forpliktelser etter menneskerettsloven og som følge av at Norge har ratifisert CRPD. Etter vår oppfatning må Kulturdepartementet etterspørre en ny utredning av direktivets harmoniseringsgrad fra fagmiljø med høy menneskerettighetskompetanse.

Norge vil bryte sine menneskerettighetsforpliktelser dersom krav til universell utforming av blant annet automater og nettløsninger delvis fjernes fra Likestillings- og diskrimineringsloven (regresjon) og det innføres et regelverk som forhindrer den progressive realiseringen av rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse.

Norge vil også bryte sine menneskerettslige forpliktelser dersom Norge ikke tetter igjen hull i likestillings- og diskrimineringslovverket, som både er påpekt fra CRPD-komiteen og ØSK-komiteen. Det er foreslått å innføre diskrimineringsvern for deler av Ekomloven. I dette forslaget ligger det at funksjonshemmede skal innrømmes diskrimineringsvern og sikres likestilt adgang til nødkommunikasjonstjenester. Til tross for at CRPD tydelig sier at menneskerettighetene skal oppfylles på alle livets områder. Funksjonshemmede har ikke bare behov for tilrettelegging av elektroniske kommunikasjonstjenester. De har en menneskerett på likestilt tilgang til alle kommunikasjonstjenester, og Norge har en forpliktelse til å stille krav som bidrar til at teknologisk utvikling og samfunnsplanlegging tar høyde for dette i fremtiden.

Da Kulturdepartementets arbeid med å gjennomføre tilgjengelighetsdirektivet også berører Kommunal- og moderniseringsdepartementets arbeid med forslag til ny ekomlov foreslår HLF at disse prosessene sees i sammenheng.

Kontakt

HLF bistår gjerne i dette arbeidet og skulle det være spørsmål eller behov for ytterligere informasjon, vennligst ta kontakt med Marte Oppedal Vale, interessepolitisk seniorrådgiver i HLF, vale@hlf.no.

Med vennlig hilsen

Merete J. Orholm
Politisk sjef

Marte Oppedal Vale
Interessepolitisk seniorrådgiver